

Metody a techniky výzkumu II.

23.9.2007

Problémy systematického pozorování:

- Použitelnost jen v omezeném množství výzkumných otázek
- Problém interpretovat viděné
- Problém subjektivity pozorovatele

Kontrolní systémy

- Přesné stanovení toho, co se bude pozorovat (kteří lidé, jaké chování)
- Jaká pozice pozorujícího
- Jednotný způsob záznamu pozorovaného

Příklad záznamového archu pro standardizované pozorování

Hlavní činnost	Emoce	Prostorový aspekt	Orientace na žáky
Výklad	Neutrální	Frontální	Nulová
Dotazy	Zvýšené napětí	Pohyb po třídě	Na jednoho žáka
Odpovědi	Smích	Pohyb mezi skupinami	Na celou třídu
Četba
Diskuze
Zkoušení

Výzkum dokumentů

Výhody

- Výzkumník neovlivňuje realitu, kterou zkoumá
- Bez nutnosti kontaktovat lidi – poměrně levné
- Možnost prozkoumat velké množství dokumentů

Nevýhody

- Typ informace velmi omezený
- Riziko zkreslování reality (zejména oficiální statistiky apod.)

Kvantitativní obsahová analýza

Snaha o takovou analýzu obsahu textu, při níž každý čtenář získá z textu stejnou informaci.

Základní logika:

- 1. nadefinuji si, jaký typ jednotek budu v textu hledat – zmínky o uprchlících, vulgární výrazy, citovaní autoři, ...
- 2. pročítám a zaznamenávám, kolikrát se daná jednotka objevila (+ třeba v jakém rozsahu)

Dotazník a rozhovor

Výhody:

- široká oblast použití (možnost ptát se – použitelnost indikátorů)
- oproti pozorování časově nenáročné
- lze snadno statisticky zpracovat – rovnou umožňuje odpovědi kvantifikovat
- lze do něj napěchovat mnoho informací

Nevýhody:

- nikdy nevypovídá o reálném chování lidí
- často problém operacionalizace
- respondent může lhát
- informace jen hrubá

Rozdíly dotazník x rozhovor

DOTAZNÍK

- rychlý
- drahý
- hodně spolupracovníků
- ne zcela anonymní
- mizivá návratnost
- vynechávání otázek
- nevím, kdo vyplnil

ROZHOVOR

- pomalý
- levný
- málo spolupracovníků
- spolehlivě anonymní
- slušná návratnost
- vyplněn celý
- vím, kdo vyplnil

TYPY OTÁZEK

- UZAVŘENÉ

– např.:

Máte rád/a sociologii?

Ano

Ne

Jakou známku jste ze sociologie dostal/a

1

2

3

neprospěl/a

TYPY OTÁZEK

- OTEVŘENÉ

Napište jméno svého nejoblíbenějšího školního předmětu.

.....

Z jakého důvodu jste se rozhodl/a studovat tuto školu?

.....

TYPY OTÁZEK

- POLOUZAVŘENÉ

Proč jste se rozhodl/a studovat tuto školu?

Můžete vybrat i více možností.

- na doporučení kamaráda
- škola má dobrou pověst
- nabízený obor mě zajímá
- uplatnění na trhu práce
- jiné

Dismanovy kontrolní otázky o otázkách

- Je otázka opravdu nezbytná?
- Měří otázka to, co chceme měřit?
- Je otázka srozumitelná, a to každému stejně?
- Je respondent sto poskytnout žádanou informaci?
- Neptá se otázka na dvě věci najednou?
- Není otázka sugestivní?
- Je výčet kategorií úplný a vylučují se?
- Je použití otevřené otázky nezbytné?
- Nevyžaduje otázka příliš zobecněné údaje?
- Mají odpovědi respondentů stejnou váhu?
- Není otázka nepříjemná?